

Wet Zorg en Dwang

Intramuraal en in de eerste lijn

-juridische achtergronden van de nieuwe wetgeving-

Bijeenkomst Zorg en Dwang IVVU
28 mei 2019

Mr R. Helle, specialist ouderengeneeskunde
Juridisch en medisch adviseur

Onthulling belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	GEEN
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	GEEN
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ... 	GEEN

Disclosure sheet

Wat komt er aan de orde?

- Kern van WZD en WVGZ
- Beschrijving wet: focus besluitvorming
 - wanneer toepassing WZD?
 - ~~stappenplan~~ / extra eisen ambulant
 - opname procedures
 - geregistreerde? accommodatie
- Rollen specialist ouderengeneeskunde
- Casuïstiek / vragen?

Begin 2020

Mevrouw A 90 jaar heeft al jaren thuiszorg i.v.m. arthrose, lichte hemiparese, DM. Weet wat zij wil!. Laatste 5 jaar geleidelijk vergeetachtiger...

Jan 2020 een blaasinfectie, 'delirant', huisarts overlegt met de dochter 70, deze komt een paar dagen dagen logeren.

Maart 2020 bezoek geheugenpolikliniek: diagnose M. Alzheimer, advies casemanagement, uitbreiding thuiszorg met name overnemen beheer medicatie, dagopvang en...

Kahoot.it pin:

Lente 2020en toen?

1. Zijn de regels van de WZD van toepassing Ja/nee/?
2. Thuiszorg merkt dat mevrouw veel afspraken over de zorg niet begrijpt. Mogen zij nu overleggen met/toestemming vragen aan de dochter?

Kan de thuiszorg (na correcte besluitvorming) besluiten om:

4. 1x per week de koelkast uit te ruimen
5. autosleutels af te nemen en weg te bergen
6. Eenmaal per week 'gedwongen' thuis douchen
7. Gedwongen controle van bls +
8. Wie beslist : a. koelkast uit ruimen; b controle bls

Nieuwe wetten

Hulpverlener of patiënt???

Wanneer welke wet

WVGGZ

Indien (...) gevolg van () psychische stoornis,
MAAR NIET een **psychogeriatrische aandoening**

WZD

Mensen die in verband
met een psychogeriatrische aandoening () zijn
aangewezen op zorg

Bij combi → WVGGZ

Kern nieuwe wetten

Laatste redmiddel en alleen als...

Onvrijwillige Zorg (WZD) =

Verplichte zorg (WVGGZ) =

Zorg waartegen **verzet**

(WZD oude toelichting : ook bij 'geen instemming'?)

Continuüm van (dwang) zorg van
'thuis' tot verplicht intramuraal

Verskil besluitvorming

WVGGZ

Zorgmachtiging door rechter

Crisismaatregel door burgemeester

Alle vormen inclusief gedwongen verblijf

WZD

Onvrijwillige zorg door WZD-arts/f(*) (ook ambulant)

Opname geregistreeerde accommodatie door CIZ
(geen instemming, geen verzet ≈ oude regeling art60 BOPZ)

Gedwongen verblijf door rechter

IBS door burgemeester

WZD-arts(*) = *niet de behandelend arts/ gz-psych*

Procedure WVGGZ

Zorgmachtiging

- Elke burger melding bij gemeente loket
- Daarna onderzoek door
- Vervolgens naar de OvJ, die wijst een geneesheer-directeur aan.... etc.

Crisismaatregel

- geneeskundige verklaring van **psychiater**
- + zo mogelijk horen door burgemeester
- aanwijzen van de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke, evt. accommodatie

Procedure WZD

WZD van toepassing?
zorg i.v.m. psychogeriatrische aandoening
(of als er een verklaring komt....?)

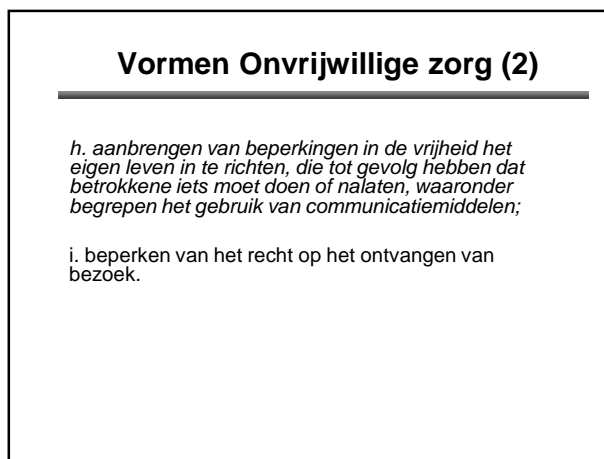
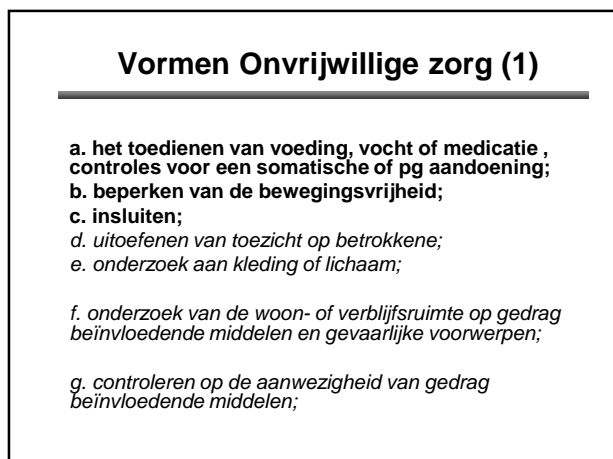
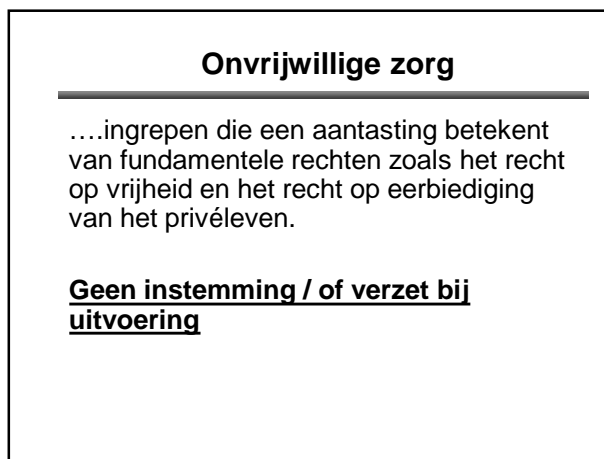
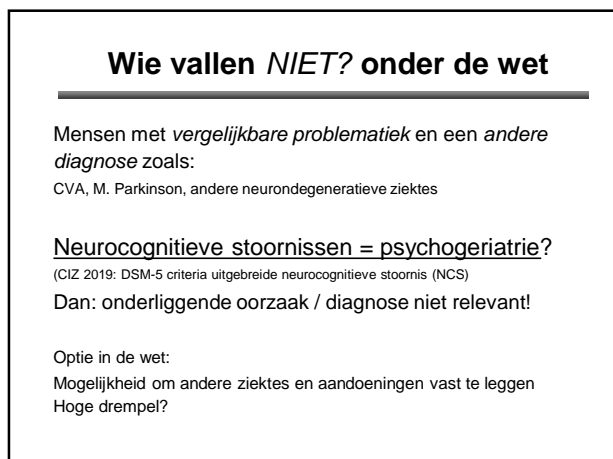
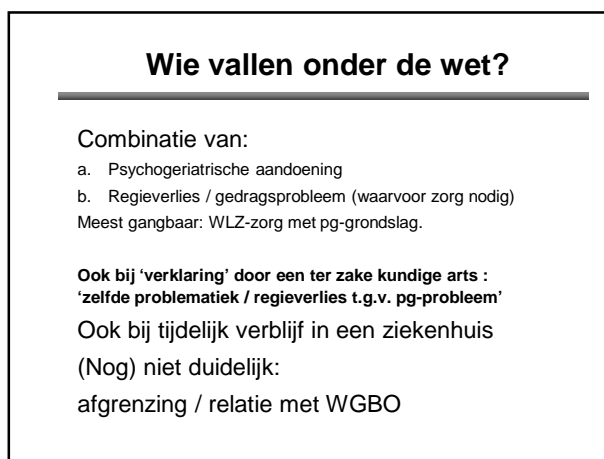
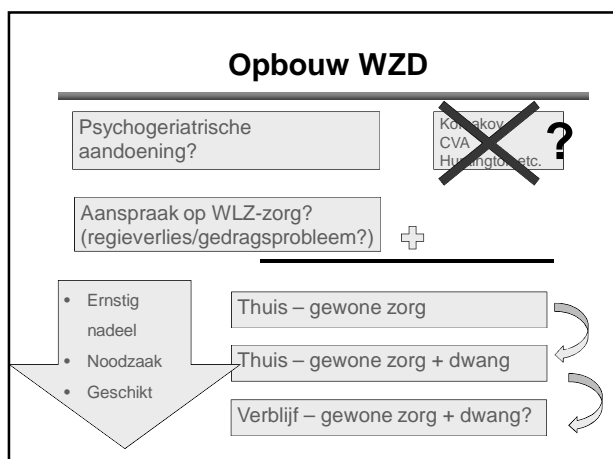
Rechterlijke Machtiging

- Aanvraag door: naasten of de zorgaanbieder die de cliënt feitelijk zorg verleent, of de Wzd-arts/f.
- CIZ verzamelt, beoordeelt en doet verzoek
- geneeskundige verklaring van **deskundige arts (bij verblijf in accommodatie niet een arts verbonden aan de zorgaanbieder)**

Procedure WZD (2)

IBS

- geneeskundige verklaring van **deskundige arts (bij verblijf in accommodatie niet een arts verbonden aan de zorgaanbieder)**
- van tevoren overleg met de zorgaanbieder die de betrokkene zorg verleent of, indien deze ontbreekt, met de huisarts van de cliënt.
- De arts onderzoekt zo mogelijk de betrokkene voorafgaand aan de afgifte van de verklaring.

Wel stappenplan (3)

(als cliënt wilsonbekwaam is en de vertegenwoordiger / cliënt zich niet verzet)

- a. het toedienen van medicatie die van invloed is op het gedrag of de bewegingsvrijheid van de cliënt, vanwege de psychogeriatrische aandoening of verstandelijke handicap
- Uitzondering (niet 'automatisch' onvrijwillig)**
- Medicatie ter behandeling v/e
- **psychische stoornis**
- voorgeschreven volgens **professionele richtlijnen**

Wel stappenplan (4)

- b. een maatregel die tot het gevolg heeft dat de cliënt enige tijd in zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt,
- c. of de mogelijkheid tot insluiting

Verantwoordelijkheidsverdeling (1)

Zorgverlener:
bevoegd tot het toepassen van vrijheidsbeperkingen

Zorgverantwoordelijke een ter zake kundige arts(*):
stelt het zorgplan op en is in algemene zin verantwoordelijk voor de zorg aan een cliënt

Zorgaanbieder:
bepaalt wie zorgverantwoordelijke is en wie als zorgverlener kunnen optreden.
(*) of degene die behoort tot een bij regeling van Onze Minister aangewezen categorie van deskundigen

Verantwoordelijkheidsverdeling (2)

Aanstelling Wzd-arts (functionaris) (art 2b):
bij gedwongen opnames of verlenen onvrijwillige zorg advies cliëntenraad

- De zorgaanbieder**
- Zorgt dat de Wzd-arts/f zijn taken goed kan uitvoeren
 - waarborgt de onafhankelijkheid bij de uitvoering van zijn wettelijke taken.
 - geeft de Wzd-arts/f geen aanwijzingen met betrekking tot diens taakuitvoering op grond van deze wet.

Zorgplan – Wzd-arts art 11a (1)

Bij onvrijwillige zorg / wijziging onvrijwillige zorg → zorgplan naar Wzd-arts (functionaris)

Wzd-arts: toetst aan uitgangspunten (*)

Bij niet voldoen → aanwijzing aan ZV het aan te passen (**niet-arts**: alleen na raadplegen + instemming van niet-betrokken arts als het art 2 a,b.c of lid 2 betreft)

De zorgverantwoordelijke informeert de Wzd-arts/f over een evaluatie van het zorgplan als bedoeld in artikel 11, vierde lid. = voortzetten onvr zorg of advies externe deskundige
Voorstel nov 2018: *alleen extern advies* als afbouw na 'uitgebreide' overleg (art 10.10) niet lukt

<https://www.dwanginzorg.nl/nieuwe-wetgeving/wet-zorg-en-dwang>

Zorgplan opstellen

voor cliënten met een verstandelijke beperking of dementie

De Wet zorg en dwang (WZD) stelt eisen aan het opstellen van een zorgplan voor alle cliënten met een verstandelijke beperking of dementie die professionele zorg krijgen (thuis of in een zorginstelling). Onderstaand stappenplan waarborgt dat alle mogelijkheden voor vrijwillige zorg in beeld komen.

Wilsonbekwaam? (art 3.)

Eerst beslissing door **Deskundige**

- Niet zijnde de bij de zorg betrokken arts
(onduidelijk deskundige ook niet-betrokken?)
- Volgens gangbare richtlijnen
- Pas na overleg door de deskundige met de vertegenwoordiger *gericht op overeenstemming (?)*

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, neemt de bij de zorg betrokken arts de beslissing

Opname

- ernstig nadeel (is nu “niet handhaven”)
- bij gedrag waardoor het leveren van cliëntgerichte zorg niet mogelijk is → “onvrijwillig”
-

Onvrijwillige opname

Aanvraag

- tm 2^e graad + juridische partners (kleinkinderen + schoondochter/zoon); vertegenwoordigers etc.
- Zorgaanbieder van feitelijke zorg

CIZ → doet verzoek bij rechter

Met verklaring arts (recent onderzoek)

Diverse andere papieren

Evt zorgplan

Als er grond is om aan te nemen dat het gaat om onvrijwillig verblijf en aan de criteria is voldaan

Accommodatie???

- (deel) bouwkundige voorziening + terrein van een zorgaanbieder waar zorg wordt verleend
- ‘zorg’, zoals bedoeld in de WZD = vanwege de psychogeriatrische aandoening
- Art 20 → **Geregistreeerde accommodatie door zorgaanbieder melden** bij verlenen onvrijwillige zorg (bij ambulante onvrijwillige zorg ‘locatie van waaruit’)

WZD Ambulant

Stand van zaken (jan 2019)

Voorstel Besluit zorg en dwang : bij de Tweede Kamer

Regels specifieke regels voor Ambulante zorg:

- Alle vormen onvrijwillige zorg mogelijk, mits..
- Voldaan wordt aan de extra regels / veiligheidseisen die in het Besluit zorg en dwang genoemd worden

WZD Ambulant – eisen1

Zorgvuldigheidseisen

Bij overleg onvrijwillige zorg (stappenplan)

- **welke wijze van toezicht** om veiligheid voldoende te borgen + hoe dat gerealiseerd wordt
- Vastleggen **hoeveel zorgverleners** bij daadwerkelijke uitvoering van de onvrijwillige zorg
- **deskundige zorgverlener bereikbaar?** voor verzoeken om hulp van de cliënt of diens naasten

WZD Ambulant – eisen2

in het beleidsplan van de zorgaanbieder welke factoren in ieder geval worden meegewogen bij

- De beoordeling of ambulante onvrijwillige zorg of voorkeur heeft boven opname;
- Hoe door middel van toezicht de veiligheid kan worden geborgd;
- Vaststellen aantal zorgverleners aanwezig bij ...
- wordt omgegaan met fysiek verzet van de cliënt;
- Hoe de bereikbaarheid en ondersteuning te regelen
- **Hoe wordt toegezien op het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag door een zorgverlener.**

Rollen (arts)

- Zorgverlener (uitvoering, toepassen)
- Betrokken arts (dus niet ZV) instemming met 'a,b,c' (toedienen medicatie / etc; bewegingsvrijheid)
 - behandelend arts
 - medebehandelaar ambulant ?? (consulent??)
- Zorgverantwoordelijke (regievoerder)
- WZD-arts
- Beoordeling wilsbekwaamheid (2x)
- Opstellen geneeskundige verklaring

Thema's afstemming GGZ

- Één loket? (Crisis zorg)
- Common trunk beoordeling, splitsing als er onvrijwillige zorg aan de orde is?
- Dezelfde soort ambulante dwang kan afhankelijk van de cliënt of onder de regels van WVGZ of WZD vallen; hoe de thuiszorg / eerste lijn hierbij te helpen?
- Waar komen de geneeskundige verklaringen vandaan; verschil RM en ibs (crisis?) wie betaalt de deskundige artsen?
- Afstemming met eerste lijn / thuiszorg etc. over uitvoering?
- Poule 'externe' deskundigen (WZD – stappenplan)

Overige onderwerpen

- Onvrijwillige opnames (CIZ, RM, IBS)
- Ontslag en verlof: andere route + besluit WZD-arts/f
- Klachtencommissie en schadevergoeding
- Art 60a
- Bij geground vermoeden tekortschieten uitvoering onvrijwillige zorg → meldplicht (zorgaanbieder, de Wzd-arts/f, de zorgverantwoordelijke of de zorgverlener)
- Art 18: regeling welke gegevens uit te wisselen door WZD-arts/f met burgemeester etc.

Stand van zaken....april/mei. 2019

- Besluit Zorg en Dwang bij Tweede Kamer
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2018/07/13/ontwerp-voor-besluit-zorg-en-dwang-psychogeriatrische-en-verstandelijk-gehandicapte-clienten>
- Wetsvoorstel: aanpassing **WZD-functionaris**
- Toelichting op de wet
<https://www.dwangindezorg.nl/nieuwe-wetgeving/wet-zorg-en-dwang>
- Implementatie – veel acties , veel partijen
 - **VWS bundelen en (www.dwangindezorg.nl/.....)**
 - Actiz: o.a. dit najaar 2018 twee handleidingen??(mei 2019??)
 1. 'Wzd voor zorgaanbieders'
 2. hulp bij keuze het aanbieden van wel / geen onvrijwillige zorg
 - ????...... enz.... etc.....enz...

Afsluitend

Vragen ??

Casuïstiek